

phenomenon, its concepts. The factor improving the municipal law take into account for determine its role and place in legal system of Ukraine.

Keywords: *paradigm, local self-government, municipal law, object of science of the municipal law.*

УДК 352(477):351.88.(045)

О. Б. Циклаурі

ПРАВОВА ЛЕГАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття розкриває стан сучасного вітчизняного правового та організаційного забезпечення транскордонного співробітництва щодо конституційно-правової регламентації статусу територіальних громад та органів місцевого самоврядування у транскордонному співробітництві на підставі аналізу проблем розвитку міжрегіональної співпраці в сучасній Україні.

Звертається увага, що найбільш актуальним в сучасних умовах міждержавної інтеграції, виявляється посилення та розширення транскордонного співробітництва на локальному рівні, розвиток перспективних напрямів транскордонного співробітництва місцевих і регіональних органів влади з муніципалітетами прилеглих до України територій.

Зроблено висновок щоналежна реалізація міжнародно-правових зобов'язань із забезпечення транскордонного співробітництва Україною дозволить посилити євроінтеграційні процеси на регіональному та локальному рівнях, а також про необхідність приділяти більше уваги залученню до участі у транскордонному співробітництві територіальних громад та органів місцевого самоврядування, як безпосередніх та первинних суб'єктів співпраці.

Відсутність нормативно-правової регламентації повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування, а також державної підтримки участі зазначених суб'єктів у процесі транскордонного співробітництва в Україні займає суттєве місце серед гострих проблем сьогодення, які постали перед нашою державою і потребують невідкладного вирішення.

Ключові слова: *транскордонне співробітництво, територіальна громада, органи місцевого самоврядування, єврорегіон, міжрегіональне співробітництво, компетенція місцевого самоврядування, локальна демократія*

Постановка проблеми. Важливу роль у процесі європейської інтеграції України відіграє транскордонне співробітництво, воно є одним з найпотужніших чинників процесу європейської інтеграції та інструментів розвитку прикордонних територій країн Європи. Зокрема, транскордонне співробітництво є важливою складовою міжнародної правоздатності територіальних громад та органів місцевого самоврядування. На цей час прийнята низка нормативних актів, що стимулюють розвиток цієї форми міждержавного співробітництва. Важливість сфери міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування для української держави та суспільства, як порівняно нового явища, полягає у тому, що воно утворює, умовно кажучи, ґрунт для локальної демократії.

Сьогодні потребують подальших досліджень проблеми активізації транскордонного співробітництва, удосконалення теоретичних засад та розробки

методичних рекомендацій щодо його розвитку на локальному рівні та підвищення впливу на життєдіяльність прикордонних територій.

Ступень наукової розробки теми. Проблемами дослідження міжрегіонального та транскордонного співробітництва займаються багато науковців, окремі питання його напрямів, механізмів, тощо висвітлюються в роботах таких вчених як М. О. Баймуратов, П. Ю. Беленький, С. М. Бугай, Р. Л. Брусак, Л. С. Вербовська, М. І. Долішній, М. А. Лендел, П. В. Луцишин, Ю. В. Макогон, Є. Е. Матвеев, Н. А. Мікула, А. І. Мокій., В. П. Нагірна, С. М. Писаренко, Є. В. Рябінін, І. В. Студенников та багато інших, але на жаль, більшість дослідників зазначених праць досліджують вказану проблему з точки зору економіки та політології, приділяючи значно меншу увагу питанням правового забезпечення транскордонного співробітництва на локальному рівні.

Мета роботи – полягає в обґрунтуванні необхідності вдосконалення вітчизняного правового та організаційного забезпечення транскордонного співробітництва щодо конституційно-правової регламентації статусу територіальних громад та органів місцевого самоврядування у транскордонному співробітництві на підставі аналізу проблем розвитку міжрегіональної співпраці в сучасній Україні.

Викладення основного матеріалу. В Україні проводиться цілеспрямована робота щодо створення нових євро регіонів, правової та теоретичної бази для їх подальшого розвитку. Правовою базою, що регламентує транскордонні відносини, є національні нормативно-правові акти, низка двосторонніх та багатосторонніх угод, що регламентують співробітництво між Україною та державами в питаннях режиму кордону, пересування людей, транспортних засобів і товарів через кордони, співробітництва між прикордонними службами. До регламентації транскордонного співробітництва мають пряме відношення також документи, що визначають стратегічні напрями євроінтеграційного курсу України.

Значна частина правовідносин у сфері транскордонного співробітництва регулюється міжнародними правовими актами, до яких належать, зокрема: «Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями» (Мадрид, травень 1980 р.) з додатками [1; 2; 3; 4] саме вона є першим та одним з головних міжнародних документів в сфері транскордонного співробітництва, який закріплює форми та межі транскордонного співробітництва.

Слід, відзначити, що місцева влада країн Західної Європи не відрізнялися пасивністю в інтеграційних процесах, що охопили континент, а поки уряди такий тривалий час розробляли підходи до уніфікації демократії, вони самостійно здійснювали діяльність, спрямовану на зміцнення міжнародного співробітництва та вироблення загальних принципів місцевого самоврядування. В основі цієї діяльності, що призвела в підсумку до формування прикордонних регіонів, лежали етнічна або мовна близькість, або однорідність населення, що проживає на суміжних територіях держав, високий рівень міжособистісних контактів, близькість елементів соціальної психології, культури.

Ці процеси набули настільки стрімкий характер та мали настільки позитивний результат (починаючи з середини 60-х рр. до початку 70-х рр. ХХ в., внаслідок локальної інтеграції на прикордонних територіях Франції, Швейцарії, ФРН, Бельгії та Скандинавських держав було утворено більше 20 регіонів, що досягли по своїй інфраструктурі рівня прикордонних), що державами-членами Ради Європи в травні 1980 р. у Мадриді, був підписаний договір «Про Європейську типову конвенцію про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або органами влади», який потім був трансформований у багатосторонню конвенцію про принципи такої співпраці [5, с. 56–57].

В 1993 році Верховна Рада України ухваливши Постанову про приєднання до вказаної конвенції [6], тим самим розпочала приєднання держави до потужних інтеграційних процесів. Відповідно до ст. 2 Конвенції «транскордонне співробітництво» означає будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, які знаходяться під юрисдикцією двох або декількох Договірних Сторін, та на укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей. Трансдордонне співробітництво здійснюється в межах компетенції територіальних общин або властей, визначеної внутрішнім законодавством. Межі та характер такої компетенції цією Конвенцією не змінюються [1].

Суттєве місце серед них міжнародних актів займає й «Європейська хартія місцевого самоврядування» (Страсбург, жовтень 1985 р.) [7], визначаючи статус та сферу компетенції одного з суб'єктів трансдордонного співробітництва – місцевих влад.

Наступними міждержавними документами, на шляху розвитку трансдордонного співробітництва в Європі стали «Європейська Хартія прикордонних і трансдордонних регіонів» (Гронау, 1981 р., 2-га редакція 1995 р.), так званий кодекс трансдордонного співробітництва, яка зазначає основні наміри і цілі прикордонної та трансдордонної співпраці, «Конвенція про трансдордонне забруднення повітря на великі віддалі», «Конвенція про оцінку впливу на оточуюче середовище в трансдордонному контексті», «Конвенція про трансдордонний вплив промислових аварій», «Конвенція про охорону і використання трансдордонних водотоків і міжнародних озер», «Хартія Конгресу місцевих і регіональних органів влади Європи» (ухвалена Комітетом міністрів 14 січня 1994 р.), проект «Європейської хартії регіонального самоврядування», ухвалений Конгресом місцевих і регіональних влад Ради Європи 5 червня 1997 р., «Декларація Асамблеї Європейських регіонів щодо регіоналізму в Європі» (від 1996 р.) та «Європейська хартія регіонального просторового планування» (Торремолінос, Іспанія, 1983 р.) та багато інших [8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15].

На цей час до основних національних нормативно-правових актів у зазначеній сфері належать: Конституція України, Закон України «Про трансдордонне співробітництво» від 24.06.2004 р. № 1861-IV, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/87-ВР, Закон України «Про внесення змін до постанови Верховної Ради України «Про приєднання України до Європейської конвенції про основні принципи трансдордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади 1980 р.» та про ратифікацію додаткових протоколів до Європейської рамкової конвенції про трансдордонне співробітництво між територіальними общинами або властями» від 24.04.2004 р. № 1879-IV, постанова Верховної Ради України «Про приєднання України до Європейської рамкової конвенції про трансдордонне співробітництво між територіальними общинами або властями» від 14.07.1993 р. № 3384-XII, постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку трансдордонного співробітництва на 2011–2015 рр.» від 01.12.2010 р. № 1088 [16; 17; 18; 19; 20].

Відповідно до Закону України «Про трансдордонне співробітництво» трансдордонне співробітництво – це спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством [16].

Законом України «Про ратифікацію Протоколу № 3 до Європейської рамкової

конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЕС)» від 16 травня 2012 року № 4704-VI наша держава приєдналася до зазначеного Протоколу № 3, учиненому у м. Утрехті 16 листопада 2009 року, що спричинило необхідність внесення низки змін у національне законодавство України [4].

Так, сьогодні до суб'єктного складу транскордонного співробітництва в Україні відповідно до законодавства належать: територіальні громади, їх представницькі органи, місцеві органи виконавчої влади України, що взаємодіють з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції, встановленої чинним законодавством та угодами про транскордонне співробітництво.

Загальну координацію транскордонного співробітництва та контроль за додержанням законодавства з питань транскордонного співробітництва здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики за участю Міністерства закордонних справ України та центрального органу виконавчої влади з питань регіонального розвитку відповідно до повноважень, визначених законодавством та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у сприянні розвитку транскордонного співробітництва в межах компетенції, встановленої законодавством України, а також, у разі необхідності, вносять пропозиції щодо змін до законодавчих актів України з питань транскордонного співробітництва. Державне управління у сфері транскордонного співробітництва здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції.

Відповідно до Закону України «Про транскордонне співробітництво» від 24.06.2004 р., в якому визначені організаційні форми транскордонного співробітництва, транскордонне співробітництво може здійснюватися: в межах створеного єврорегіону; шляхом укладення угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах; шляхом встановлення та розвитку взаємовигідних контактів між суб'єктами транскордонного співробітництва [16].

Протокол № 3 передбачає нову форму транскордонного співробітництва між державами членами Ради Європи як «Об'єднання єврорегіонального співробітництва» (ОЕС), яке створюється у формі юридичної особи з метою заохочення, підтримки та розвитку в інтересах населення транскордонного та міжтериторіального співробітництва між його членами у сферах спільної компетенції. Членами ОЕС можуть бути як органи місцевого самоврядування, так і місцеві державні адміністрації Сторін, а також юридичні особи у випадках, якщо їх діяльність фінансується і контролюється державою, або якщо вони не займаються виробничою чи комерційною діяльністю [4].

Низка питань, що до визначення перспективних напрямів розвитку транскордонного співробітництва місцевих та регіональних органів влади з муніципалітетами прилеглих до кордонів України територій вирішується, але залишається ще багато не вирішених чинників, які гальмують розвиток транскордонного співробітництва, серед основних дослідники виділяють наступні:

– невідповідність законодавчої бази, нестабільність економічного законодавства, немає законодавчо визначених норм і правил, які були б прийняті на вищому рівні. Згідно додатковим протоколам, прийнятим до Європейської Рамкової Конвенції про транскордонне співробітництво, місцеві органи влади мають право підписувати міжнародні угоди суворо в межах транскордонного співробітництва, але в цьому документі також зазначено, що співпраця здійснюється в межах національного

законодавства. Це «але» і є стримуючим чинником у розвитку і функціонуванні єврорегіонів в Україні, перешкоджає ухваленню регіональних проектів на користь прикордонних територій і громадян, що тут мешкають. Річ у тім, що ці питання відносяться до компетенції центральної влади. Хоча ясно, що регіональні проблеми ніхто краще за місцеві органи самоврядування не знає і займатися ними як слід не буде. Єврорегіони якраз і створюються для того, щоб об'єднати місцеві влади для вирішення питань, націлених на поліпшення життя населення прикордонних територій [21, с. 359];

– недооцінка з боку центральної влади транскордонного співробітництва як інструменту регіонального розвитку і покращення якості життя людей, які мешкають у прикордонних регіонах України; обмеженість стратегічного бачення завдань та перспектив розвитку транскордонного співробітництва як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади України, а також «відсутність навичок спільного планування розвитку прикордонних територій»; мізерний рівень фінансової підтримки спільних транскордонних проектів як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади (за винятком облаштування прикордонної інфраструктури); слабкість інституційної бази регіонального розвитку, яка у прикордонних регіонах має відігравати роль одного з рушіїв транскордонного співробітництва; відсутність у місцевих органів влади усвідомлення того, що завдання розвитку транскордонного співробітництва потребують від них функцій координації, а не жорсткого адміністрування. Як наслідок, до впровадження проектів транскордонного співробітництва залучається надто мало підприємців та неурядових організацій [22];

– неготовність населення до співпраці, незнання правової основи транскордонного співробітництва населенням і низький рівень популяризації цього типу співпраці з боку регіональних адміністрацій. Звідси і гнітючі цифри опитувань громадської думки. Так, в 1999 році національним інститутом російсько-українських відносин було проведено вибіркове соціологічне опитування «Прикордонна співпраця і ринок праці в областях, які входять до євро регіону «Буг» і «Карпати». Метою опитування було виявлення стану і перспектив інтеграції України до євроструктури як на макрорівні (ЄС), так і на мікрорівні (єврорегіони). В результаті опитування щодо діяльності єврорегіонів було виявлено, що 47,2% опитаних вважають, що «Карпати» і «Буг» – це те, що не видно, 30,5% – те, що виявляється дуже рідко [23; с. 153].

Зокрема, законопроект «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів у зв'язку з ратифікацією Протоколу № 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва», має низку положень, які можуть обмежувати право на участь транскордонному співробітництві зазначеної нової форми окремих суб'єктів.

Відповідно до нього «суб'єкти транскордонного співробітництва – територіальні громади, їх представницькі органи, місцеві органи виконавчої влади України, юридичні особи, створені державою з конкретною метою задоволення потреб, що становлять загальний інтерес, та які не займаються виробничою або комерційною діяльністю, що взаємодіють з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції, встановленої законодавством та угодами про транскордонне співробітництво» (зміни до Закону України «Про транскордонне співробітництво»); «об'єднання єврорегіонального співробітництва на місцевому рівні – це добровільне об'єднання органів місцевого самоврядування різних держав, яке створюється у порядку, визначеному законодавством, з метою заохочення, підтримки та розвитку в інтересах місцевої громади транскордонного та міжтериторіального співробітництва між його членами у сферах спільної компетенції» (зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Тобто, не враховано можливість

участі інших суб'єктів, окрім органів місцевого самоврядування. Крім того, законопроектом не передбачено порядку створення об'єднань євро регіонального співробітництва.

Врегулювання питань транскордонного співробітництва значною мірою визначено положеннями Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і цього державами-членами, з іншої сторони, що визначає перспективні напрями транскордонного співробітництва, яку так і не було погоджено. Так, відповідно до його положень, передбачалось, що сторони мають підтримувати та посилювати залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва та відповідних управлінських структур з метою посилення співробітництва шляхом створення сприятливої законодавчої бази, підтримки та нарощування потенціалу розвитку, а також забезпечення зміцнення транскордонних та регіональних економічних зв'язків та ділового партнерства. Сторони зміцнюють та заохочують розвиток таких складових транскордонного та регіонального співробітництва, як транспорт, енергетика, комунікаційні мережі, культура, освіта, туризм, охорона здоров'я та інших сфер, охоплених цією Угодою, які містять елементи транскордонного та регіонального співробітництва. Зокрема, щодо модернізації, забезпечення обладнанням та координації роботи служб, надання допомоги за умов надзвичайних ситуацій [24].

Аналіз стану правового регулювання регламентації транскордонного співробітництва, свідчить про те, що законодавство в зазначеній сфері потребує подальшого вдосконалення, а також більш активних та своєчасних дій з боку органів державної влади, щодо забезпечення реальних, дієвих і ефективних механізмів реалізації транскордонного співробітництва, з урахуванням інтересів всіх суб'єктів. Особливу увагу звернувши на таких суб'єктів транскордонного співробітництва як територіальні громади, які мають прерогативну компетенцію щодо вирішення окремих питань у цій сфері, які в Україні, на відміну від європейського сучасного досвіду, наділені значно меншою компетенцією, ніж органи державної влади. На нашу думку, найближчим завданням є перерозподіл компетенції шляхом розширення можливостей саме представників місцевого самоврядування.

Проте, в Україні, процес створення нормативно-правового середовища, щодо залучення до участі територіальних громад у транскордонному співробітництві, відбувається дуже повільно. З часу прийняття зазначеного Закону, Кабінетом Міністрів України було розроблено дві Державних програми розвитку транскордонного співробітництва: на 2007–2010 роки та на 2011–2015 роки, але незважаючи на численні публікації дослідників цієї проблематики та самого уряду, попри прагнення вдосконалення існуючої ситуації, визначення в новій Програмі шляхів і способів подолання проблем, визначення обсягів та джерел фінансування, не зазначено конкретної долі фінансування транскордонних програм та проектів за участю територіальних громад з державного бюджету.

Висновки. Спираючись на аналіз вітчизняної законодавчої бази щодо регламентації транскордонного співробітництва, можна зробити наступні висновки: державі потрібно приділяти більше уваги залученню до участі у транскордонному співробітництві територіальних громад та органів місцевого самоврядування, як безпосередніх та первинних суб'єктів співпраці; відсутність нормативно-правової регламентації повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування, а також державної підтримки участі зазначених суб'єктів у процесі транскордонного співробітництва в Україні займає суттєве місце серед гострих проблем сьогодення, які постали перед нашою державою і потребують невідкладного вирішення.

Належна реалізація міжнародно-правових зобов'язань із забезпечення

транскордонного співробітництва Україною дозволить посилити євроінтеграційні процеси на регіональному та локальному рівнях.

Список використаної літератури

1. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від 21.05.1980 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106
2. Додатковий протокол до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від 09.11.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_099
3. Додатковий протокол № 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, який стосується міжтериторіального співробітництва від 05.05.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_520
4. Додатковий протокол № 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань євро регіонального співробітництва (ОЕС) 16.05.2012 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_947
5. Баймуратов М. А. Роль європейських стандартів місцевого самоуправління в формуванні компетенції органів місцевого самоуправління / М. А. Баймуратов // Правовая политика и правовая жизнь. – 2009. – № 1. – С. 54–65.
6. Про приєднання України до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: Постанова Верховної Ради України № 3384-ХІІ від 14.07.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 370.
7. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036
8. Проблеми розвитку транскордонного співробітництва України в умовах розширеного ЄС: моногр. / за ред. Н. Мікули, В. Борщевського, Т. Васильціва. – Львів : Ліга Пресс, 2009. – 436 с.
9. Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі віддалі від 13.11.1979 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_223
10. Конвенція про оцінку впливу на оточуюче середовище в транскордонному контексті від 25.02.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_272
11. Конвенція про транскордонний вплив промислових аварій від 17.03.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_262
12. Конвенція про охорону та використання транскордонних водостоків та міжнародних озер від 17.03.1992 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_273.
13. Хартія Конгресу місцевих і регіональних органів влади Європи від 14.01.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_674
14. Хоруженко О. Становлення регіонального самоврядування в Україні в контексті

європейської інтеграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://dialogs.org.ua/issue_full.php?m_id=11843

15. Декларація Асамблеї Європейських регіонів щодо регіоналізму в Європі 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://aer.eu/fileadmin/user_upload/PressComm/Publications/DeclarationRegionalism/.dam/110n/ua/DR_UKRAINE%5B1%5D.pdf

16. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1861-IV // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 45. – Ст. 1829–1833.

17. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.04.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

18. Про внесення змін до постанови Верховної Ради України «Про приєднання України до Європейської конвенції про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади 1980 року» та про ратифікацію додаткових протоколів до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: Закон України від 24 квітня 2004 р. № 1879-IV // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 50. – Ст. 534.

19. Про приєднання України до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: Постанова Верховної Ради України від 14 липня 1993 р. № 3384-XII // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 36. – Ст. 370.

20. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011–2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2010 р. № 1088. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1088-2010-%D0%BF>

21. Рябінін Є. В. Транскордонне співробітництво і проблеми його функціонування в Україні / Є.В. Рябінін // Наукові записки / Ін-т політ. та етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України. – К. : ПІЕНД, – 2006. – Вип. 30, кн. 2. – С. 352–363.

22. Мерчук І. Особливості транскордонного співробітництва в реалізації державної регіональної політики в Європі та Україні на прикладі єврорегіону «Буг» [Електронний ресурс] / І. Мерчук. – Режим доступу :

<http://naub.oa.edu.ua/2012/osoblyvosti-transkordonnoho-spivrobitnytstva-v-realizatsiji-derzhavnoji-rehionalnoji-polityky-v-evropi-ta-ukrajini-na-prykladi-jevrorehionu-buh/>

23. Хомра О. У. Європейський вибір України в оцінках населення західного українського прикордоння / О. У. Хомра // Стратегічна панорама. – 2000. – № 1–2. – С. 151–157.

24. Проект Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535

Стаття надійшла до редакції 21.12.2013 р.

О. В. Tsiklaury

LEGAL LEGALIZATION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT COMPETENCE IN UKRAINE IN THE CROSS-BORDER COOPERATION

The article reveals the state of the current national legal and organizational support for cross-border cooperation in the constitutionally-legal regulation of the status of local communities and local self-government in cross-border cooperation on the basis of the analysis of inter-regional cooperation problems in modern Ukraine.

Attention is drawn that the most relevant in the present conditions of interstate integration turns out to strengthen and expand cross-border cooperation at the local level, the

development of promising areas of cross-border cooperation of local and regional authorities and municipalities adjacent to the Ukraine territory.

It is concluded that the proper implementation of internationally-legal obligations to ensure cross-border cooperation of Ukraine will strengthen European integration processes at regional and local levels.

It is need to pay more attention to involvement of local communities and local self-government in cross-border cooperation as direct and primary economic cooperation.

The absence of legal regulation powers of local communities and local self-government, and state support for the participation of these entities in the process of cross-border cooperation in Ukraine occupies a significant position among the pressing problems of today facing our state and need urgent solutions.

Keywords: *cross-border cooperation, local community, local self-government, Euroregion, interregional cooperation, the competence of local self-government, local democracy.*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО І ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

УДК 349.6:622.349

Р. С. Кірін

ПРОБЛЕМИ КОДИФІКАЦІЇ ІНСТИТУТУ ОБ'ЄКТІВ ГІРНИЧИХ ВІДНОСИН

У статті виконане дослідження проблем юридичної природи та визначення об'єктного кола гірничих відносин для удосконалення структури і змісту основного кодифікованого акту гірничого законодавства, розкриті ознаки поняття «здійснення гірничої справи» як стадії гірничої діяльності та об'єкту гірничих відносин, сформульоване визначення об'єктів гірничих правовідносин.

Ключові слова: *гірниче законодавство, об'єкти гірничих відносин, кодифікація, гірнича справа, видобування корисних копалин, господарська діяльність.*

Постановка проблеми. Питання, пов'язані з об'єктом правового регулювання є одним з найбільш складним в теорії правовідносин. Тут важко знайти положення, яке б було загально визнаним та не викликало дискусій. Ще більшою проблемою є ситуація, за якої коло об'єктів певного виду правовідносин, визначене без достатньої наукової аргументації, лягає в основу кодифікаційної конструкції відповідного нормативно-правового акту.

Не минула, на мій погляд, подібна юридична помилка й творців Гірничого закону України (далі - ГЗУ) і, перш за все, при встановленні об'єктів гірничих відносин. Актуальності дослідженню цих аспектів гірничого законодавства додає й та обставина, коли загострилася потреба приведення національних кодифікованих законодавчих актів у відповідність до кращих зразків європейського законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою досліджень у галузі вітчизняного гірничого права є праці В. І. Андрейцева, Г. І. Балюк,